

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 131a/2021

pentru controlul constituționalității Legii nr. 54 din 9 aprilie 2021 pentru
modificarea și completarea Legii nr. 461 din 30 iulie 2001
privind piața produselor petroliere

(plafonarea prețurilor la produsele petroliere)

CHIȘINĂU
28 septembrie 2021

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Vasili Oprea, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 7 iunie 2021,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 28 septembrie 2021, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o sesizare depusă la Curtea Constituțională pe 7 iunie 2021, în baza articolelor 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, 25 lit. g) din Legea nr. 317 din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, adoptat prin Legea nr. 502 din 16 iunie 1995, de către dnii Andrian Candu și Vladimir Cebotari, deputați în Parlamentul Republicii Moldova la data depunerii sesizării.
2. Autorii sesizării îi solicită Curții să verifice constituționalitatea Legii nr. 54 din 9 aprilie 2021 pentru modificarea Legii nr. 461 din 30 iulie 2001 privind piața produselor petroliere, prin prisma prevederilor articolelor 1 alin. (3), 6, 7, 23, 54, 126 alineatele (1) și (2) și 131 alin. (4) din Constituție.

ÎN FAPT

3. Pe 29 ianuarie 2020, la Secretariatul Parlamentului a fost înregistrat proiectul pentru modificarea și completarea Legii nr. 461 din 30 iulie 2001 privind piața produselor petroliere. Proiectul de lege în discuție a urmărit amendarea articolelor 4 și 13 din Legea privind piața produselor petroliere și completarea acesteia cu Anexa nr. 2.
4. Parlamentul de legislatura a X-a a examinat și a votat proiectul de lege menționat *supra*, pe 18 martie 2021 în prima lectură și pe 9 aprilie 2021 în a doua lectură¹, și devenind Legea nr. 54, aceasta a fost publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.
5. Pe 7 iunie 2021, dnii Andrian Candu și Vladimir Cebotari, deputați în Parlamentul Republicii Moldova, au sesizat Curtea Constituțională și au solicitat controlul constituționalității legii menționate (Legea nr. 54 din 9

¹ <https://bit.ly/3yjV9ii>

aprilie 2021 pentru modificarea Legii nr. 461 din 30 iulie 2001 privind piața produselor petroliere).

6. Pe 10 august 2021, un grup de deputați în Parlamentul de legislatură a XI-a au înregistrat la Secretariatul Parlamentului proiectul de lege nr. 179 pentru modificarea Legii privind piața produselor petroliere nr. 461 din 30 iulie 2001, care avea ca obiect, *inter alia*, modificarea articolelor 4, 13 și anexei nr. 2 la această lege.

7. Pe 13 și pe 24 august 2021, Parlamentul a examinat și votat, în ambele lecturi, proiectul de lege nr. 179 pentru modificarea Legii privind piața produselor petroliere nr. 461 din 30 iulie 2001, devenind Legea nr. 96 din 24 august 2021. Pe 1 septembrie 2021, Legea nr. 96 din 24 august 2021 a fost publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

A. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 126 Economia

„(1) Economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă.

(2) Statul trebuie să asigure:

- a) reglementarea activității economice și administrarea proprietății publice ce-i aparține în condițiile legii;
- b) libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție;
- c) protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară;
- d) stimularea cercetărilor științifice;
- e) exploatarea rațională a pământului și a celorlalte resurse naturale, în concordanță cu interesele naționale;
- f) refacerea și protecția mediului înconjurător, precum și menținerea echilibrului ecologic;
- g) sporirea numărului de locuri de muncă, crearea condițiilor pentru creșterea calității vieții;
- h) inviolabilitatea investițiilor persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine.”

Articolul 131 Bugetul public național

„[...]”

(4) Orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern.

[...].”

9. Prevederile relevante ale Legii nr. 461 din 30 iulie 2001 privind piața produselor petroliere sunt următoarele:

Articolul 4

Formarea prețurilor la produsele petroliere

„(1) Prețurile de comercializare a produselor petroliere principale și a gazului lichefiat se stabilesc de către agenții economici în baza Metodologiei de calcul și aplicare a prețurilor la produsele petroliere, elaborată și aprobată de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în conformitate cu legislația în vigoare și ținând cont de Normele generale de calcul și aplicare a prețurilor la produsele petroliere principale, stipulate în anexa nr.2 la prezenta lege.

(2) Supravegherea respectării Metodologiei de calcul și aplicare a prețurilor la produsele petroliere de către importatorii și vânzătorii produselor petroliere principale și ai gazului lichefiat se efectuează de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.”

[Articolul 4 în redactarea Legii nr. 54 din 9 aprilie 2021, în vigoare până pe 1 septembrie 2021]

Articolul 4

Formarea prețurilor la produsele petroliere principale de tip standard

„(1) Prețurile maxime de comercializare cu amănuntul a produselor petroliere principale de tip standard se stabilesc de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în baza Metodologiei de calcul și aplicare a prețurilor la produsele petroliere.

(2) Se permite comercializarea cu amănuntul a altor tipuri de produse petroliere principale decât cele pentru care sunt stabilite prețurile maxime doar cu condiția vânzării la aceeași stație de alimentare și a produselor petroliere principale de tip standard.

(3) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică stabilește prețurile maxime de comercializare cu amănuntul a produselor petroliere principale de tip standard în fiecare zi lucrătoare, acestea fiind valabile cu începere de la ora 00:01 pentru ziua/zilele următoare zilei în care au fost stabilite. Prețurile maxime de comercializare cu amănuntul a produselor petroliere principale de tip standard, inclusiv valorile indicatorilor rezultați din formula (PLxCV), ale cotei TVA, cotei accizelor, marjei comerciale specifice și ale densității pentru fiecare produs petrolier principal de tip standard în parte, se publică pe pagina web oficială a Agenției.

(4) Se interzice comercializarea cu amănuntul a produselor petroliere principale de tip standard la un preț ce depășește prețul maxim stabilit de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.”

[Articolul 4 în redactarea Legii nr. 96 din 24 august 2021, în vigoare din 1 septembrie 2021]

Articolul 13

Condiții generale de activitate pe piața produselor petroliere

„[...]”

(2) Poate fi transportator de produse petroliere numai agentul economic care dispune de mijloace de transport specializat.

(3) Depozitarea produselor petroliere se va face numai în depozite petroliere și stații certificate de alimentare cu produse petroliere, iar comercializarea lor – numai prin

intermediul stațiilor certificate de alimentare cu produse petroliere și magazinelor specializate.

(4) Vânzătorul cu amănuntul nu este în drept să țină în același recipient benzină sau motorină de diferite mărci.”

[Articolul 13 în redactarea Legii nr. 54 din 9 aprilie 2021, în vigoare până pe 1 septembrie 2021]

Articolul 13

Condiții generale de activitate pe piața produselor petroliere

„(1) Importatorul de produse petroliere este în drept să efectueze:

a) importul, păstrarea stocurilor curente de produse petroliere, comercializarea lor cu ridicata;

b) transportul produselor petroliere, comercializarea lor cu amănuntul, dacă fiecare dintre aceste genuri de activitate este desfășurat de o subdiviziune cu evidență primară și cea contabilă separate.

(2) Poate fi transportator de produse petroliere numai agentul economic care dispune de mijloace de transport specializat.

(3) Depozitarea produselor petroliere se va face numai în depozite petroliere și stații certificate de alimentare cu produse petroliere, iar comercializarea lor – numai prin intermediul stațiilor certificate de alimentare cu produse petroliere și magazinelor specializate.

(4) Vânzătorul cu amănuntul nu este în drept să țină în același recipient benzină sau motorină de diferite mărci.”

[Articolul 13 în redactarea Legii nr. 96 din 24 august 2021, în vigoare din 1 septembrie 2021]

„[...]”

Anexa nr.2

NORME GENERALE

de calcul și aplicare a prețurilor la produsele petroliere principale

Prețurile maxime de comercializare cu amănuntul a produselor petroliere principale se vor calcula la 1 litru, separat pentru fiecare tip de produs petrolier și fiecare partidă de produse petroliere importate, conform formulei:

$$PC = (PL * CV) / K + MC + AC + TVA$$

unde:

PC – prețul maxim de comercializare cu amănuntul a produselor petroliere principale, lei/litru;

PL – valoarea medie a cotațiilor medii Platts FOB Med (Italy) pentru 14 zile anterioare zilei efectuării importului, \$/tonă.

În vederea stabilirii unor valori cât mai corecte în corelație cu calitatea produselor petroliere, ținând cont de faptul că cotațiile Platts nu sunt stabilite pentru toată gama de produse petroliere, se vor utiliza următoarele rate de multiplicare:

Tip produs petrolier	Rata de multiplicare
Benzina auto cu cifra de minimum 98 (≤ 10 ppm)	1,03 x Prem Unl 10 ppm FOB Med
Benzina auto cu cifra octanica de minimum 95, dar sub 98 (≤ 10 ppm)	1,00 x Prem Unl 10 ppm FOB Med

Benzina auto cu cifra octanica de minimum 95, dar sub 98 (≤ 50 ppm)	0,97 x Prem Unl 10 ppm FOB Med
Benzina auto cu cifra octanica sub 95 (> 50 ppm)	0,92 x Prem Unl 10 ppm FOB Med
Motorina (≤ 10 ppm)	1,00 x 10 ppm ULSD FOB Med
Motorina (≤ 50 ppm)	0,97 x 10 ppm ULSD FOB Med
Motorina (> 50 ppm)	0,92 x 10 ppm ULSD FOB Med

CV – rata oficială medie de schimb stabilită de Banca Națională a Moldovei pentru 14 zile anterioare efectuării importului, lei/\$;

K – densitatea tipului de produs petrolier, litri/tonă;

MC – marja la comercializarea cu amănuntul a produselor petroliere principale include cheltuieli de transport și de asigurare până pe teritoriul Republicii Moldova (inclusiv marja rafinării), cheltuieli de manipulare și depozitare, alte cheltuieli aferente vânzării cu amănuntul, precum și profitul. Mărimea marjei se stabilește semestrial de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, dar aceasta nu poate fi mai mare decât media marjelor de comercializare ale operatorilor de pe piața produselor petroliere;

AC – cota accizelor aplicată în conformitate cu Codul fiscal al Republicii Moldova, lei/litru;

TVA – cota TVA aplicată în conformitate cu Codul fiscal al Republicii Moldova, lei/litru.”

[Anexa nr. 2, introdusă prin Legea nr. 54 din 9 aprilie 2021, în vigoare până pe 1 septembrie 2021]

„[...]”

Anexa nr. 2

NORME GENERALE de calcul și aplicare a prețurilor la produsele petroliere principale de tip standard

Prețurile maxime de comercializare cu amănuntul a produselor petroliere principale se vor calcula la 1 litru, separat pentru fiecare tip de produs petrolier principal de tip standard, conform formulei:

$$„PC = \left(\frac{PL \times CV + AC}{1000} \times \rho + MC \right) \times \left(1 + \frac{TVA}{100} \right)”,$$

unde:

PC – prețul maxim de comercializare cu amănuntul a produselor petroliere principale de tip standard, lei/litru;

PL – valoarea medie a cotațiilor medii Platts FOB Med (Italy) pentru 14 zile anterioare, \$/tonă;

CV – rata oficială medie de schimb stabilită de Banca Națională a Moldovei pentru 14 zile anterioare, lei/\$;

AC – cota accizelor aplicată în conformitate cu Codul fiscal, lei/tonă;

ρ – densitatea tipului de produs petrolier, kg/litru;

MC – marja comercială specifică la comercializarea cu amănuntul a produselor petroliere principale de tip standard include cheltuielile de transport și de asigurare până pe teritoriul Republicii Moldova (inclusiv marja rafinării), cheltuielile de manipulare și depozitare, alte cheltuieli aferente vânzării cu amănuntul, precum și profitul, lei/litru. Mărimea marjei comerciale specifice se stabilește semestrial de către Agenția Națională

pentru Reglementare în Energetică. În scopul respectării principiului eficienței maxime la cheltuieli minime, Agenția aplică un coeficient de eficientizare, prevăzut de Metodologia de calcul și aplicare a prețurilor la produsele petroliere, care nu poate depăși 10% din media ponderată a marjelor comerciale specifice ale operatorilor de pe piața produselor petroliere. Marja comercială specifică poate fi ajustată pe parcursul semestrului în cazul apariției unor factori care nu puteau fi prevăzuți la momentul aprobării precedente. Agenția publică pe pagina sa web oficială, pentru fiecare semestru, valorile indicatorilor utilizați la calculul marjei comerciale specifice la comercializarea cu amănuntul a produselor petroliere principale de tip standard;

TVA – cota TVA aplicată în conformitate cu Codul fiscal.”

[Anexa nr. 2, introdusă prin Legea nr. 96 din 24 august 2021, în vigoare din 1 septembrie 2021]

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor sesizării

10. Autorii sesizării susțin că Legea nr. 54 din 9 aprilie 2021 nu a primit avizul pozitiv al Guvernului. Acest fapt reprezintă o încălcare a articolului 131 alin. (4) din Constituție, care îi impune Parlamentului obligația de a solicita și de a obține avizul pozitiv al Guvernului, până a adopta reglementări în domenii care afectează bugetul public național. Autorii sesizării subliniază că statutul Parlamentului de unică autoritate legislativă a statului nu-l scutește de obligația obținerii avizului Guvernului. Deși prin scrisoarea nr. 31-06-5420 din 26 iunie 2020 Guvernul i-a prezentat Parlamentului avizul la proiectul de lege contestat, autorii susțin că, din textul acestuia, rezultă că amendamentele au fost acceptate de Guvern în principiu, fapt care presupune că Guvernul a condiționat avizul său favorabil de modificarea propunerii legislative în acord cu modificările sugerate în aviz. Totuși, propunerile din aviz nu au fost luate în considerare de către Parlament.

11. Totodată, autorii sesizării pretind că atât timp cât lipsește o argumentare aprofundată a modificării legislative și o analiză complexă a impactului acesteia, Legea atacată contravine articolului 23 din Constituție, care garantează dreptul fiecărei persoane de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest sens, autorii sesizării precizează că Legea privind piața produselor petroliere a fost supusă și în trecut modificărilor legislative. Astfel, metodologia de calcul al prețurilor la produsele petroliere a fost modificată de trei ori, începând cu anul 2008. Totuși, de fiecare dată, mecanismul transpus prin intermediul modificărilor se dovedea a fi defectuos. Aceste modificări frecvente ale legii au afectat previzibilitatea acesteia. Mai mult, autorii pretind încălcarea acestui articol constituțional, invocând inclusiv neconformitatea Legii contestate cu exigențele referitoare la procedura de legiferare, în special la conținutul și la forma actelor însoțitoare ale Legii contestate. Mai exact, autorii invocă vicii ale notei informative la proiectul de lege și lipsa unor avize din partea autorităților din domeniul energetic și al concurenței.

12. De asemenea, în sesizare, autorii au invocat riscul suspendării sau al reducerii volumelor de produse petroliere și de gaz lichefiat importate în

Republica Moldova, riscul afectării concurenței loiale, riscul șomajului și al reducerii numărului de persoane încadrate în muncă în companiile care comercializează produse petroliere. Totodată, autorii sesizării au susținut imposibilitatea aplicării în practică a prevederilor Legii, motivând existența unor disparități și a unor obstacole administrative (raportarea contabilă, calcularea prețurilor pentru fiecare partidă ș.a.). Autorii sesizării au pretins că survenirea acestor consecințe va conduce la încălcarea articolului 126 din Constituție.

13. În sesizare, autorii au pretins încălcarea articolelor 1 alin. (3), 6, 7, 23, 54, 126 alineatele (1) și (2) și 131 alin. (4) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

14. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea constată următoarele.

15. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Legii nr. 54 din 9 aprilie 2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 461 din 30 iulie 2001 privind piața produselor petroliere, ține de competența Curții Constituționale.

16. De asemenea, conform articolelor 25 lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, deputații în Parlamentul Republicii Moldova sunt abilitați cu prerogativa sesizării Curții Constituționale.

17. Obiectul sesizării îl constituie Legea nr. 54 din 9 aprilie 2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 461 din 30 iulie 2001 privind piața produselor petroliere. Aceste dispoziții anterior nu au fost obiect al controlului de constituționalitate.

18. Curtea menționează că autorii sesizării contestă Legea nr. 54 din 9 aprilie 2021 pentru modificarea Legii privind piața produselor petroliere nr. 461 din 30 iulie 2001, care a plafonat prețurile la vânzarea cu ridicata și cu amănuntul a produselor petroliere principale (*i.e.* benzina și motorina) și a gazului lichefiat.

19. Curtea reține că după depunerea sesizării nr. 131a/2021 privind controlul de constituționalitate, pe 24 august 2021, Parlamentul a adoptat Legea nr. 96 pentru modificarea Legii privind piața produselor petroliere nr. 461 din 30 iulie 2001, care, *inter alia*, a modificat și a completat dispozițiile articolelor 4, 13 și ale Anexei nr. 2 contestate de autorii sesizării. Legea nr. 96 din 24 august 2021 a intrat în vigoare pe 1 septembrie 2021, odată cu publicarea sa în Monitorul Oficial (a se vedea § 7 *supra*).

20. Astfel, Curtea constată că legislatorul a modificat integral prevederile contestate de autorii sesizării. În aceste condiții, Curtea reiterează că exercitarea controlului constituționalității unei legi, în sensul articolului 135 alin.(1) lit. a) din Constituție, poate interveni atât înainte de promulgare, cât și după intrarea în vigoare prin îndeplinirea procedurilor cerute de lege (HCC nr. 9 din 14 februarie 2014, § 59), **dar nu și asupra unei legi sau a unei prevederi a legii care nu mai este în vigoare** (DCC nr. 132 din 19 noiembrie 2020 § 15). În context, Curtea notează că dispozițiile Legii Supreme fac distincție între exercitarea controlului constituționalității unei legi în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și controlul de constituționalitate al unei legi

efectuat în baza articolului 135 alin. (1) lit. g), în procedura excepției de neconstituționalitate. **În acest din urmă caz, pornind de la natura excepției de neconstituționalitate, ea poate fi ridicată și asupra actelor care nu mai sunt în vigoare, dacă sub imperiul acestora s-au născut raporturi juridice care continuă să producă efecte, iar norma este aplicabilă raporturilor juridice litigioase și este determinantă în soluționarea cauzei** (HCC nr.2 din 9 februarie 2016, § 73; DCC nr. 132 din 19 noiembrie 2020 § 16).

21. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a subliniat că urmare a abrogării prevederilor care fac obiectul controlului său de constituționalitate sesizarea devine inadmisibilă, consecință a eliminării din cadrul normativ a prevederilor contestate (a se vedea DCC nr. 43 din 1 aprilie 2021, § 15).

22. Astfel, Curtea constată că, datorită abrogării normei care conținea textele contestate, sesizarea nr. 131a/2021, depusă în baza art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, este lipsită de obiectul controlului de constituționalitate.

23. Așadar, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea în cauză nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) lit. a), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind controlul de constituționalitate al Legii nr. 54 din 9 aprilie 2021 pentru modificarea Legii privind piața produselor petroliere nr. 461 din 30 iulie 2001, depusă de domnii Andrian Candu și Vladimir Cebotari, la data depunerii sesizării deputați în Parlament.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 28 septembrie 2021
DCC nr. 145
Dosarul nr. 131a/2021